

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 384/2019-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Mojmíra Mamojku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Romanom Tomanom, PhD., Rudnayovo námestie 1, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a svojich práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica sp. zn. BB-4 T 36/2018 zo 17. mája 2019 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 20/2019 zo 6. júna 2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia [REDACTED]

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Romanom Tomanom, PhD., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojich práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) sp. zn. BB-4 T 36/2018 zo 17. mája 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie špecializovaného súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tost 20/2019 zo 6. júna 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je väzobne trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, 2 písm. d) a e) a ods. 3 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 139 písm. i), § 140 písm. b) a c) a § 141 písm. a) Trestného zákona a iné zločiny a obzvlášť závažné zločiny.

3. Špecializovaný súd napadnutým uznesením podľa § 72 ods. 1 písm. b), § 79 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zo 6. mája 2019 doplnenú podaním z 15. mája 2019 a zároveň podľa § 72 ods. 1 písm. b), § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku s poukazom na čl. 154c ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. Napokon rozhodol podľa § 72 ods. 1 písm. b), § 81 ods. 1, 2 písm. b) Trestného poriadku

s poukazom na čl. 154c ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru tak, že neprijal ponuku [REDAKOVANÉ] na nahradenie väzby zložením peňažnej záruky.

4. Proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú následne doplnil podaniami z 27. mája 2019, 29. mája 2019 a 5. júna 2019. Podaním z 5. júna 2019 odoslaným najvyššiemu súdu 6. júna 2019 sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku proti celému senátu 3 T najvyššieho súdu. Najvyšší súd napadnutým uznesením zo 6. júna 2019 sťažnosť sťažovateľa zamietol. Najvyšší súd prípisom z 11. júna 2019 oznámil sťažovateľovi, že námietka zaujatosti z 5. júna 2019 bola najvyššiemu súdu podľa prezenčnej pečiatky doručená 7. júna 2019.

5. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti poukazuje na to, že v súčasnom štádiu konania je jeho väzba nedôvodná a nezákonná v zmysle čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Podľa sťažovateľa samotná skutočnosť, že proti nemu existuje podozrenie zo spáchania trestného činu a bola na neho podaná obžaloba, nie je relevantným dôvodom na dlhodobé trvanie väzby. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že jeho obvinenia stoja iba na výpovediach spolupracujúcich osôb, ktoré svoje výpovede postupne upravovali, a orgány činné v trestnom konaní nezískali objektívnejšie dôkazy o jeho vine, čím sa podľa sťažovateľa výrazne oslabujú materiálne dôvody väzby. Relevancia a dostatočnosť dôvodov na väzbu sa v čase mení, preto v aktuálnom rozhodovaní o väzbe nemohlo byť relevantné poukazovať na predošlé – niekoľko mesiacov staré rozhodnutia.

6. Vo vzťahu k jednotlivým dôvodom väzby sťažovateľ uviedol:

K dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sťažovateľ uvádza, že jeho rodinné a priateľské väzby sa viažu na územie Slovenskej republiky. Sťažovateľ ďalej argumentuje, že trestnému konaniu sa nikdy nevyhýbal, ale stále spolupracoval s orgánmi činnými v trestnom konaní. Sťažovateľ nesúhlasí s tým, aby bola nehnuteľnosť v [REDAKOVANÉ] vo vlastníctve obchodnej spoločnosti, ktorej bol sťažovateľov brat konateľom a jediným spoločníkom, označovaná ako úkryt. Predmetná nehnuteľnosť slúžila na výkon podnikania, a „*tak je to v rozpore s akoukoľvek zdravou logikou skrývať sa na vlastnej verejne známej adrese.*“. Sťažovateľ ďalej uvádza, že u neho a ani u jeho brata neboli

zaistené falošné doklady. Závery o úkryte a o existencii falošných dokladov sú založené na výpovedi kajúcnika, ktorú možno hodnotiť ako účelovú. Zároveň existujú dôkazy, z ktorých vyplýva, že sťažovateľ a jeho brat sa voľne pohybovali v ■■■■■, preto ich pobyt nemožno hodnotiť ako ukrývanie sa.

K dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sťažovateľ poukazuje na to, že sa „*sa nikdy nedopustil marenia alebo ovplyvňovania prebiehajúceho trestného konania*“. Z objavenej SD karty má vyplývať, že obžalovaní údajne chceli podplatiť poškodeného v inej trestnej veci. Podľa sťažovateľa neexistuje taká nahrávka, z ktorej by vyplývalo, že by sa mal usilovať o ovplyvňovanie alebo pôsobenie na akúkoľvek stranu alebo účastníka konania. Sťažovateľ poukazuje aj na výpovede spoluobvinených ■■■■■, ■■■■■ a ■■■■■, ktorí na hlavnom pojednávaní vyvrátili tvrdenie, že ich sťažovateľ mal ovplyvňovať. Títo spoluobvinení nepotvrdili ani tvrdenia, že sťažovateľ spolu s jeho bratom si vynucovali disciplínu násilím a hrozbou bezprostredného násilia. Podľa sťažovateľa „*nestačí samo podozrenie z kolúzneho správania sa obvineného*“. Obdobne záver špecializovaného súdu, «*že ihneď po zadržaní jedného z dílerov drog spolu s obžalovaným ■■■■■ stotožnili svedkov, ktorí proti nim vypovedali a nižšie postaveným členom skupiny mali vydať pokyn, aby týchto „vybavili“...*», je bez opory, keďže ■■■■■ uvedené poprel.

K dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľ tvrdí, že súdy sa v tejto časti obmedzili iba na všeobecné konštatovanie s odkazom na charakter, závažnosť, rozsiahlosť a intenzitu trestnej činnosti, ktorá je sťažovateľovi kladená za vinu. Sťažovateľ uvádza, že mal legálny zdroj príjmov z podnikania v obchodných spoločnostiach, v ktorých bol jeho brat konateľom.

7. Sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenia obsahujú „*stereotypnú formuláciu odôvodnenia väzobných dôvodov... opakujúcu sa už tretím rokom, pričom súdy sa už ani neunívajú väzobné dôvody riadne odôvodniť.*“. Najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia žiadnym relevantným spôsobom nevysporiadal s jeho argumentáciou, ktorá spochybňovala existenciu väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Napadnuté uznesenie preto podľa sťažovateľa nie je vyčerpávajúce a presvedčivé, je nepreskúmateľné, pretože najvyšší súd v odôvodnení vôbec nepreukázal, že je daný

niektorý z dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovateľ poukazuje aj na právne závery ústavného súdu v náleze sp. zn. III. ÚS 38/2001 z 11. októbra 2001 týkajúce sa podmienok väzby.

8. Okrem námietok proti nevyhoveniu jeho žiadosti o prepustenie z väzby sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti vytýkal konajúcim súdom aj okolnosti, ktoré priamo nesúvisia s rozhodovaním súdov o prepustení sťažovateľa z väzby. Sťažovateľ v prvom rade vyjadril podozrenie, že došlo k porušeniu práva na dôvernú komunikáciu s advokátom. Dňa 4. februára 2019 [REDAKOVANÉ] odoslal korešpondenciu advokátovi, ktorý bol substitučne splnomocnený jeho obhajcom, a do tejto korešpondencie bolo nazreté. Sťažovateľova korešpondencia bola predmetom sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Podľa sťažovateľa neobstojí argument špecializovaného súdu, že Mgr. Roman Toman, PhD., v čase kontroly korešpondencie nebol jeho obhajcom, keďže ako substitučný zástupca obhajcu legitímne plnil funkciu obhajcu.

Sťažovateľ tiež namieta zásah do práva na dôverný rozhovor s právnym zástupcom, „a to spôsobom odposluchu priestorov, ktoré sú k dispozícii v [REDAKOVANÉ] na konzultačné návštevy s obhajobou a tiež odposluchom telefónneho zariadenia, ktoré sú k dispozícii v [REDAKOVANÉ] na telefonické spojenie so svojou obhajobou.“. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení nevysporiadal s týmto podozrením, preto porušil aj základné právo sťažovateľa na obhajobu. V tomto smere sťažovateľ poukazuje na relevantnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“).

Sťažovateľ napokon namieta, že celý senát najvyššieho súdu 3 T je proti nemu zaujatý. Sťažovateľ podal námietku zaujatosti z 5. júna 2019 na poštovú prepravu 6. júna 2019 proti celému senátu 3 T najvyššieho súdu. Počas nazretia do súdneho spisu 5. júna 2019 sťažovateľ nazrel aj do písomnosti na č. l. 15285, z ktorej odvodzuje svoju pochybnosť o zaujatosti senátu. Predmetnú písomnosť vyhotovila sudkyňa JUDr. Alena Šišková, podľa ktorej veliteľ eskorty oznámil pred konaním neverejného zasadnutia najvyššieho súdu 27. marca 2019 predsedníčke senátu, že na základe operatívnych informácií polície bolo zistené, že v prípade negatívneho rozhodnutia hodlá sťažovateľ vyvolať konflikt. Po otvorení neverejného zasadnutia predsedníčka senátu napriek opakovanej požiadavke sťažovateľa odmietla dať pokyn na sňatie pút. Až neskôr na žiadosť

veliteľa eskorty predsedníčka senátu umožnila, aby sťažovateľovi snali putá. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza, že k „danej operatívnej informácii ku dňu 05. 06. 2019 neexistuje žiadny záznam tvoriaci súčasť spisu sp. zn. BB-4T/36/2018 od príslušného orgánu činného v trestnom konaní, ktorý mal túto informáciu poskytnúť a tiež z akého zdroja pochádza. Potom je zjavné, že táto informácia z pohľadu pôvodu je zaťažená svojvôľou súdu, nakoľko nemá racionálny základ.“. Sťažovateľ poukazuje na to, že sa hlavných pojednávaní zúčastňoval bez donucovacích prostriedkov a aj pri zamietnutí jeho žiadostí o prepustenie z väzby nikdy neprejavil negatívny postoj k súdu. Sťažovateľ uvádza: „Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že záznam na č. l. 15285, ktorý vyhotovila predsedníčka senátu 4 T JUDr. Alena Šišková, je účelový a vymyslený, zjavne daná sudkyňa k osobe sťažovateľa prechováva negatívny pomer a takýmto spôsobom kriminalizuje sťažovateľovu osobu.“ Vzhľadom na pôvodné zaradenie sudkyne JUDr. Aleny Šiškovej do senátu 3 T možno usudzovať, že s ostatnými členmi senátu má „minimálne kolegiálny, ak nie priateľský vzťah.“. Z týchto dôvodov podal námietku zaujatosti proti celému senátu 3 T. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd mu nedal príležitosť na doplnenie sťažnosti z 23. mája 2019, keďže rozhodol 6. júna 2019, t. j. hneď nasledujúci deň po sťažovateľovom nazretí do spisu.

9. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na slobodu a bezpečnosť, právo na zákonné a preskúmateľné väzobné rozhodnutie a právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3, ods. 4 Dohovoru... uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica č. k. BB-4T/36/2018-15599 zo 17. mája 2019 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 20/2019 zo 6. júna 2019 porušené bolo.

2. Základné právo [REDAKOVANÉ] na obhajobu podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru... postupom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T/36/2018 a jeho uznesením zo 17. mája 2019 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 20/2019 a jeho uznesením zo 6. júna 2019 porušené bolo.

3. Základné právo [REDAKOVANÉ] na rozhodnutie o zákonnosti väzby nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru... postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod. sp. zn. 3 Tost 20/2019 a jeho uznesením zo 6. júna 2019 v súvislosti s nerozhodnutím o námietke zaujatosti [REDAKOVANÉ] voči senátu 3T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 05. 06. 2019 porušené bolo.

4. Uznesenie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica č. k. BB-4T/36/2018-15599 zo 17. mája 2019 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 20/2019 zo 6. júna 2019 zrušuje a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky prikazuje neodkladne prepustiť [REDAKOVANÉ] z väzby na slobodu.

5. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- €, ktorú mu je povinný zaplatiť Špecializovaný trestný súd, a v sume 5.000,- €, ktorú mu je povinný zaplatiť Najvyšší súd Slovenskej republiky, to všetko do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd Slovenskej republiky sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

10. Sťažovateľ si uplatnil aj primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € od špecializovaného súdu a v sume 5 000 € od najvyššieho súdu. Žiadosť o priznanie finančného zadosťučinenia odôvodnil tým, že súdy svojvoľným a hrubým spôsobom porušili jeho ústavné práva a práva chránené dohovorom a osobitne poukázal na skutočnosť, že pozbavenie osobnej slobody na neho dolieha veľmi nepriaznivo.

II.

Právomoc ústavného súdu, relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd a právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

16. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť.

Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

17. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

18. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

19. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

20. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

21. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený

pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

22. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením špecializovaného súdu zo 17. mája 2019

23. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity všeobecne vymedzeného v časti II tohto uznesenia je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

24. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že napadnuté uznesenie špecializovaného súdu bolo predmetom súdneho prieskumu realizovaného najvyšším súdom na základe sťažovateľom podanej sťažnosti. O tejto sťažnosti rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením zo 6. júna 2019. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv napadnutým uznesením špecializovaného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. Uplatnenie právomoci najvyššieho súdu teda vylučuje, aby v uvedenej veci rozhodoval ústavný súd, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) a podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu zo 6. júna 2019

Špecifické východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

25. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00). Požiadavka obsiahnutá v tomto článku sa nemôže definovať *in abstracto*, ale musí sa posúdiť v rámci okolností každej veci vrátane toho, čo v ústavnej sťažnosti uviedol sťažovateľ (I. ÚS 109/03). Ústavný súd preto v prípade čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením

obmedzenia, ktoré vyplývajú z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

26. Z judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05) vyplýva, že v ustanoveniach čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 1 ústavy) je obsiahnuté aj právo obvineného podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú (resp. primeranú dobu) alebo byť prepustený počas konania. V označených ustanoveniach ústavy sú obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (III. ÚS 227/03, III. ÚS 34/07, IV. ÚS 181/07, IV. ÚS 333/08, III. ÚS 54/2017, IV. ÚS 263/2018). Na konanie, ktorého predmetom je súdne preskúmanie zákonnosti väzby a existencie všetkých jej podmienok, je aplikovateľný čl. 5 ods. 4 dohovoru. Ústavnosť postupu a rozhodnutia súdu v takomto type konania (vrátane ústavnosti dôvodov, na ktorých bolo založené rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby) skúma však ústavný súd aj z hľadiska garancií vyplývajúcich z čl. 5 ods. 3 dohovoru (I. ÚS 100/04, III. ÚS 220/04, IV. ÚS 181/07).

27. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

28. Článok 5 ods. 4 dohovoru nevyžaduje, aby odvolací súd rozhodujúci o pozbavení slobody odpovedal na každý argument osoby pozbavenej slobody. Tento súd však nesmie ignorovať konkrétne skutočnosti namietané touto osobou, ktoré by mohli spochybniť existenciu podmienok „zákonnosti“ pozbavenia osobnej slobody (pozri rozsudok vo veci Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94).

29. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup či správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu o ponechaní sťažovateľa vo väzbe. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03). Právomocou ústavného súdu je preskúmať zlučiteľnosť konkrétneho rozhodnutia väzobného súdu, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody (v tomto prípade ponechaný vo väzbe, pozn.), s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

30. V rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti v tejto časti ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Už uvedené závery zahŕňajú aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09). Vychádzajúc z uvedeného, pre posúdenie ústavnej udržateľnosti záverov najvyššieho súdu sa ústavný súd v potrebnom rozsahu oboznámil s napadnutým uznesením špecializovaného súdu a preskúmal aj jeho právne závery.

K námietkam sťažovateľa týkajúcim sa väzobných dôvodov a trvania väzby

31. Najvyšší súd v napadnutom uznesení k materiálnym dôvodom väzby uviedol, že sa „*pridržiava argumentácie vyplývajúcej tak z predchádzajúcich rozhodnutí o väzbe, ako aj v nich obsiahnutých skutkových záveroch zistených vo vzťahu k uvedeným väzobným dôvodom špecializovaným trestným súdom v sťažnosti napadnutom uznesení, nakoľko tieto vychádzajú z dôkazov obsiahnutých v spise. Navyiac, nakoľko sa dôvody obžalovaného uvedené tak v jeho posledných žiadostiach o prepustenie z väzby na slobodu, ako aj*

riadnych opravných prostriedkoch podaných proti uzneseniam, ktorým mu tieto boli zamietnuté v značnej miere iba opakujú, najvyšší súd v tom zodpovedajúcom rozsahu poukazuje na logicky správne a zákonné závery špecializovaného trestného súdu obsiahnuté v sťažnosťou napadnutom uznesení, s ktorými sa najvyšší súd stotožňuje a v ďalších podrobnostiach na ne len odkazuje (obdobne napr. I. ÚS 290/2016).“.

32. Najvyšší súd zdôraznil, že sťažovateľ má v zmysle čl. 17 ods. 5 ústavy právo predložiť argumenty proti svojmu ponechaniu vo väzbe, avšak toto právo nemožno vykladať takým spôsobom, ktorý by *„súd zaväzoval poskytnúť tejto osobe vyčerpávajúcu a obsiahlu odpoveď aj na cyklicky takmer totožné sa opakujúcu argumentáciu obsiahnutú tak v žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, ako aj riadnom opravnom prostriedku voči uzneseniu, ktorým bola taká žiadosť zamietnutá.“*. Poukázal aj na to, že sťažovateľ aktívne využíva svoje práva, preto sú dôvody väzby pravidelne preskúmané konajúcimi súdmi. Ak súdy zotrvávajú na doterajších dôvodoch väzby, potom *„opakovanie skutočností, ktoré podľa všeobecného súdu odôvodňujú dôvod väzby v predošlých rozhodnutiach neznižuje ich relevanciu, pokiaľ súd preskúmaním všetkých okolností prípadu dospel k záveru o ich pretrvávajúcej existencii (II. ÚS 282/2016).“*. Podľa najvyššieho súdu skončením vyšetrovania a podaním obžaloby sa dôvodnosť trestného stíhania zosilnila, najvyšší súd nezistil dôvody, ktoré by viedli k spochybneniu kvality a rozsahu vykonaných procesných úkonov, ktoré prehlbujú podozrenie zo spáchania trestnej činnosti opísanej v obžalobe. Poukázal na to, že Trestný poriadok *„nevyžaduje absolútnu istotu o naplnení dôvodov väzby. Akceptácia opačného názoru by zbavovala väzbu jej preventívneho a zabezpečovacieho charakteru (II. ÚS 348/2016, I. ÚS 162/2016).“*.

33. K dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku najvyšší súd poukázal na to, že sťažovateľovi v prípade uznania viny hrozí vysoký až doživotný trest odňatia slobody a po údajnom spáchaní úkladnej vraždy sa mal so svojim bratom [REDAKOVANÉ] ukrývať [REDAKOVANÉ], kde mali vytvorené zázemie. Zdôraznil tiež aktuálne štádium trestného konania s tým, že *„podaním obžaloby trestné konanie získava trestné konanie vo vzťahu k intenzite dôvodnosti obavy z úteku, resp. vyhýbaniu sa trestnému stíhaniu omnoho konkrétnejšie kontúry a v súvislosti s priblížením sa možnému*

trestu v prípade odsúdenia sa tieto stávajú reálnejšími. Z predchádzajúcich rozhodnutí o väzbe obžalovaného je pritom zrejmé, že tento sa mal vyhýbať úkonom trestného konania pobytom v zahraničí (██████████), kde mal zabezpečené obydlie prípustné len pre vymedzený okruh osôb. Ako už bolo v odôvodnení rozhodnutí o väzbe obžalovaného viackrát konštatované, uvedené obydlie slúžilo ako úkryt pre obžalovaných ██████████ a ██████████ a akékoľvek iné osoby mali prístup do bytu len s ich súhlasom, čo potvrdzujú aj doposiaľ vykonané svedecké výpovede. Pohyb obžalovaného na verejnosti mohol byť vzhľadom na sofistikovaný, utajovaný spôsob vykonávania trestnej činnosti obdobný fungovaniu obchodnej spoločnosti. Najvyšší súd poukazuje aj na tú skutočnosť, že ██████████ je obžalobou okrem iného kladené za vinu aj spáchanie zločinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny podľa § 352 ods. 1, ods. 6 Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona v spolupáchateľstve s bratom ██████████, ktorého sa mali dopustiť tak, že dali neznámej osobe vyrobiť falzifikáty verejných listín, ktoré chceli použiť ako pravé, a to identifikačnú kartu a vodičský preukaz Chorvátskej republiky pre člena zločineckej skupiny ██████████. “.

34. K dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku najvyšší súd podotkol, že z viacerých svedeckých výpovedí z prípravného konania vyplýva, že sťažovateľ mal byť jednou z riadiacich osôb zločineckej skupiny, ktorá na dosiahnutie svojich cieľov používala násilie, hrozbu násilím a iné formy zastrašovania členov zločineckej skupiny a tiež konkurenčných subjektov. Z týchto výpovedí vyplývajú hrozby a fyzické násilie v prípade odmietania predaja drog, hrozby fyzickou likvidáciou dotknutej osoby alebo členov jej rodiny. Podľa najvyššieho súdu „sa nepodarilo rozptýliť obavu, že v prípade prepustenia obžalovaného na slobodu dôjde k opätovnému vplyvaniu na uvedené osoby, resp. pokračovaniu nátlaku a k snahám ovplyvňovať buď svedecké výpovede týchto osôb, alebo ich ďalšie správanie. Ostatne o tom svedčí aj skutočnosť, že obžalovaný sa aj v čase, keď sa už nachádzal vo výkone väzby pokúšal ovplyvniť napríklad v tom čase spoluobvineného ██████████ (ako aj ďalších spoluobvinených), pričom v dôsledku uvedeného bol označený spoluobvinený preložený na výkon väzby do ██████████. K existencii a obsahu SD karty namietanej obžalovaným sa už najvyšší súd podrobne vyjadril v uznesení z 27. marca 2019, sp. zn. 4 Tost/12/2019; najvyšší súd teda len

v stručnosti opätovne uvádza, že z jej obsahu vyplýva, že obžalovaný spolu s jeho bratom - spoluobžalovaným [REDAKOVANÉ] zrejme chceli uplatiť, resp. iným majetkovým prospechom ovplyvniť výpoveď poškodeného v inej trestnej veci vedenej na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 2 T/94/2013). Z obsahu nahrávky navyše vyplýva, že poškodenému sa v prípade jeho neochoty zmeniť výpoveď mali vyhrážať negatívnymi následkami. V tejto súvislosti najvyšší súd znovu zdôrazňuje, že podľa skutkovej vety obžaloby mali [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] spáchať aj obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona (skutok 10/) [REDAKOVANÉ] a potom ako zistili, že označený poškodený vypovedá proti jednotlivým ďalším členom skupiny na príslušnom útvare Policajného zboru, tohto mali usmrtiť z dôvodu zabránenia mu v ďalšom usvedčovaní tak proti obžalovanému a jeho bratovi, ako aj ďalším členom zločineckej skupiny. Tvrdenia obžalovaného o neexistencii dôvodov kolúznei väzby teda najvyšší súd s poukazom na vyššie uvedené skutkové okolnosti jednoznačne odmietol.“.

35. K dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku najvyšší súd zdôraznil, že «opodstatnenosť jeho trvania vo vzťahu k obžalovanému vyplýva predovšetkým zo samotného charakteru trestnej činnosti (dlhodobosť, prepracovanosť) pričom z tejto trestnej činnosti obžalovanému plynuli rozsiahle príjmy zabezpečujúce jeho nadštandardnú životnú úroveň. Tieto okolnosti prípadu spočívajúce v dĺžke času a spôsobe, ktorým mal trestnú činnosť páchať odôvodňujú obavu, že v prípade prepustenia na slobodu by v páchaní trestnej činnosti pokračoval. Trestný poriadok rovnako vo vzťahu k dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nepredpokladá istotu následku uvedeného v konkrétnom znení citovaného ustanovenia, ale dôvodnú obavu, že tento nastane v prípade prepustenia obžalovaného z väzby na slobodu. Obžalovanému je kladené za vinu dlhodobé páchanie obzvlášť závažnej ako drogovej, tak aj násilnej trestnej činnosti vo forme zločineckej skupiny, pričom v priebehu dokazovania je doposiaľ spoločne s jeho bratom označovaný ako tzv. spiritus rector, teda ako „hlava“ zločineckej skupiny. Nepochybný je aj charakter trestnej činnosti (údajné pôsobenie zločineckej skupiny s názvom [REDAKOVANÉ] v rámci Trnavského, Trenčianskeho a Žilinského kraja) a príjem z tejto údajne páchanej trestnej činnosti, ktorý zrejme predstavoval jediný príjem obžalovaného.».

Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení napokon vysporiadal aj s tým, prečo nepovažoval za možné nahradiť väzbu miernejšími prostriedkami.

36. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd venoval námietkam sťažovateľa náležitú pozornosť a vysporiadal sa s nimi. Ústavný súd právne závery najvyššieho súdu v spojení s právnymi závermi špecializovaného súdu nepovažuje za arbitrárne a ani zjavne neodôvodnené, preto sú ústavne udržateľné.

37. K námietke sťažovateľa, že najvyšší súd, prípadne špecializovaný súd len opakujú dôvody, ktoré uviedli v skorších rozhodnutiach, poukazuje ústavný súd na odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, podľa ktorého sťažovateľ vo svojich návrhoch na prepustenie na slobodu a sťažnostiach opakuje svoje námietky a neformuluje žiadne nové námietky, čomu zodpovedajú aj odôvodnenia rozhodnutí konajúcich súdov. V tomto kontexte ústavný súd zdôrazňuje, že vo svojej judikatúre už viackrát uviedol, že opakovanie skutočností, ktoré podľa všeobecného súdu odôvodňujú dôvod väzby v predošlých rozhodnutiach, neznižuje ich relevanciu, pokiaľ súd preskúmaním všetkých okolností prípadu dospel k záveru o ich pretrvávajúcej existencii. V súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu a s prihliadnutím na okolnosti daného prípadu, predovšetkým na skutočnosti, že dôvod väzby sťažovateľa bol v predmetnom konaní v dôsledku aktívneho prístupu sťažovateľa k využívaniu jeho práv už preskúmaný zo strany všeobecných súdov, ako aj skutočnosť, že v danom prípade ide o závažnú trestnú činnosť spáchanú zločineckou skupinou, odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v spojení s napadnutým uznesením špecializovaného súdu možno považovať za ústavnoprávne akceptovateľné (m. m. IV. ÚS 41/08, IV. ÚS 149/08, IV. ÚS 314/08).

38. Ústavný súd konštatuje, že v konaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby poskytl konajúce súdy sťažovateľovi primeranú odpoveď na všetky jeho argumenty týkajúce sa pokračovania väzby, osobitne sa vysporiadali s okolnosťami, ktoré odôvodňujú jednotlivé väzobné dôvody. Myšlienkové úvahy najvyššieho súdu a špecializovaného súdu v tomto smere sú zrozumiteľné, možno spätne preskúmať, akým spôsobom dospeli k záveru o existencii dôvodov na ďalšie trvanie väzby. Vo vzťahu k útekovvej väzbe ústavný súd

poukazuje na zistenia konajúcich súdov, že sťažovateľ sa mal bezprostredne po spáchaní skutku úkladnej vraždy dlhodobo ukrývať v [REDAKOVANÉ], a tiež na existenciu falošných dokladov – identifikačnej karty a vodičského preukazu Chorvátskej republiky pre iného člena zločineckej skupiny. Vo vzťahu ku kolúznei väzbe poukazuje na rozsiahlu argumentáciu konajúcich súdov, z ktorej vyplývajú také skutočnosti, ktoré vypovedajú o spôsobe fungovania zločineckej skupiny (udržiavanie disciplíny násilím alebo bezprostrednou hrozbou násilia) a tiež o pokusoch o ovplyvňovanie spoluobvinených. Najvyšší súd sa tiež vysporiadal s obsahom SD karty a tiež poukázal na znenie skutkovej vety, podľa ktorej skutok úkladnej vraždy mal sťažovateľ s bratom [REDAKOVANÉ] spáchať po tom, ako zistili, že poškodený vypovedá proti jednotlivým členom zločineckej skupiny na polícii. Napokon vo vzťahu k preventívnej väzbe ústavný súd poukazuje na zistenia o dlhodobosti a prepracovanosti páchanej trestnej činnosti drogového a násilného charakteru. Sťažovateľ spolu s bratom boli označovaní ako hlava zločineckej skupiny, mali nadštandardný príjem z trestnej činnosti. Uvedený príjem bol pre sťažovateľa jediným príjmom a špecializovaný súd uviedol, že sťažovateľ mal byť dlhodobým konzumentom rôznych omamných a psychotropných látok. Vychádzajúc z uvedených skutočností, nemožno právny záver najvyššieho súdu v spojení so špecializovaným súdom o existencii dôvodov na ďalšie trvanie väzby považovať za arbitrárny alebo zjavne neodôvodnený, preto je ústavne udržateľný.

39. Osobitne vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že viaceré skutočnosti vyplývajú z výpovedí spoluobvinených tzv. kajúcnikov, ktorí sa svojimi výpoveďami snažia docieľiť výhody pre seba, ústavný súd poukazuje na judikatúru ESĽP v otázke tzv. korunných svedkov poskytujúcich pomoc pri odhaľovaní trestnej činnosti výmenou za beztrestnosť alebo iné výhody. Európsky súd pre ľudské práva upozornil na potrebu osobitnej obozretnosti pri použití takýchto výpovedí, súčasne však v tomto kontexte konštatoval, že skutočnosť použitia výpovede podozrivého, ktorý bol zbavený obvinenia, nie je ešte sama osebe dôvodom na vyslovenie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie (pozri rozhodnutie ESĽP vo veci Atanasov proti Bulharsku z 3. 3. 2009, č. 20309/02), a to dokonca ani v takých prípadoch, keď je odsúdenie páchatel'a založené v určujúcej miere práve na výpovedi takéhoto svedka (pozri napr. rozhodnutia ESĽP vo veciach Cornelis proti

Holandsku z 25. 5. 2004, č. 994/03; Lorse proti Holandsku z 27. 1. 2004, č. 44484/98; Verhoek proti Holandsku z 27. 1. 2004, č. 54445/00). V záujme zaistenia spravodlivosti konania je však prirodzenou požiadavkou adresovanou konajúcemu súdu dôkladná analýza vierohodnosti týchto výpovedí (k inštitútu tzv. kajúcnikov porovnaj tiež III. ÚS 665/2016, III. ÚS 758/2016). Tieto závery týkajúce sa zásadnej akceptovateľnosti výpovedí tzv. kajúcnikov pri usvedčení páchatel'ov možno primerane použiť aj vo vzťahu k väzbe a jej trvaníu v tom zmysle, že nemožno uvažovať o porušení základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru len na tom základe, že konajúce súdy vyvodili niektoré skutočnosti relevantné pre ďalšie trvanie väzby aj z výpovedí spolupracujúcich spoluobvinených. Sťažovateľ neuviedol také skutočnosti, ktoré by zásadným spôsobom spochybnili výpovede spoluobvinených.

K námietke sťažovateľa o porušení práva na dôvernú komunikáciu s advokátom a na dôverný rozhovor s obhajcom

40. Najvyšší súd v napadnutom uznesení neakceptoval túto námietku sťažovateľa. Poukázal na to, že v súdnom spise je založené splnomocnenie zo 16. apríla 2019, ktorým sťažovateľ splnomocnil Mgr. Romana Tomana, PhD., ako svojho obhajcu. Substitučné splnomocnenie obhajcu sťažovateľa JUDr. Pavla Kurica pre Mgr. Romana Tomana, PhD., v čase, keď došlo ku kontrole korešpondencie podmienenej existenciou dôvodu kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sa v súdnom spise vôbec nenachádza. Najvyšší súd preto uviedol, že argumentácia sťažovateľa neobstojí, keďže podľa § 20 ods. 4 písm. a) zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone väzby“) nahliadať do korešpondencie je neprípustné, ak je zrejmé, že ide o korešpondenciu medzi obvineným a jeho obhajcom. Najvyšší súd tiež poukázal na § 36 ods. 5 Trestného poriadku, *«podľa ktorého účinky zastupovania obhajcom nastávajú okamihom doručenia splnomocnenia alebo opatrenia o ustanovení obhajcu konajúcemu orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu. Z doposiaľ uvedeného je zrejmé, že z právneho hľadiska bola teda prípadná kontrola korešpondencie obžalovaného s Mgr. Romanom Tomanom, PhD. v čase predchádzajúcim udeleniu splnomocnenia plne v súlade so zákonom... Prípadná návšteva obžalovaného Mgr. Romanom Tomanom, PhD. aj*

pred vyššie označeným dátumom je vo vzťahu k zákazu kontroly korešpondencie medzi obžalovaným a jeho obhajcom znova bez právnej relevancie, nakoľko táto z dôvodu absencie tak plnomocenstva, resp. substitučnej plnej moci mala v tom čase povahu „bežnej“ korešpondencie a v žiadnom prípade ju nemožno zaradiť pod niektorú zo zákonom privilegovaných foriem písomného prejavu obžalovaného uvedených v § 20 ods. 4 zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby, ktorým zákonodarca poskytuje vo vzťahu k právu na ochranu dôvernosti osobného prejavu osoby vo výkone väzby osobitnú ochranu.».

41. K námietke sťažovateľa o porušení práva na dôverný rozhovor s obhajcom najvyšší súd uviedol:

„Ako nepodloženú a skôr účelovú vyhodnotil najvyšší súd aj sťažnostnú námietku obžalovaného ohľadom údajného porušenia jeho práv na dôverný rozhovor s obhajcom, resp. odpočúvania jeho telefonického zariadenia počas jeho komunikácie s obhajcom. Z obsahu spisu totiž nevyplýva žiadna skutočnosť, ktorá by čo i náznakom odôvodňovala opodstatnenosť takýchto tvrdení obžalovaného; akékoľvek obmedzenia základných práv a slobôd obžalovaného sú realizované striktne na základe, v medziach a rozsahu tak Trestného poriadku, ako aj zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby, pričom intenzita takéhoto zásahu subjektívne pociťovaná obžalovaným je opodstatnená výlučne z dôvodu, že sa k jeho osobe vzťahuje dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a s tým spojené obmedzenia predpokladané zákonom č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby.“

42. Z uvedeného vyplýva, že najvyšší súd sa s námietkou sťažovateľa o porušení práva na dôvernú komunikáciu vysporiadal. Jednoznačne poukázal na to, že kontrola korešpondencie bola opodstatnená existenciou dôvodov kolúznej väzby s tým, že v čase výkonu tejto kontroly špecifikovaná korešpondencia nespadála do kategórie privilegovanej korešpondencie v zmysle zákona o výkone väzby. K námietke týkajúcej sa porušenia práva na dôverný rozhovor s obhajcom uviedol, že zo spisu nezistil také skutočnosti, ktoré by aspoň v náznakoch naznačovali jej opodstatnenosť. Ústavný súd právne závery v uvedenom smere nepovažuje za arbitrárne a ani zjavne neodôvodnené, preto sú ústavne akceptovateľné.

43. Nad rámec veci – k námietke týkajúcej sa porušenia práva na dôverný rozhovor s obhajcom – ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že najvyšší súd nebol povinný dôkladnejšie skúmať námietku sťažovateľa a prípadne v tomto smere vykonávať dokazovanie. Ústavný súd poukazuje na to, že realizácia porad obvineného s obhajcom vo výsluchovej miestnosti spadá do kompetencie ústavov na výkon väzby, preto namietané správanie príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže pri poradoch sťažovateľa s obhajcom, ku ktorému došlo v [REDACTED], nemožno pričítať najvyššiemu súdu, keďže medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným konaním absentuje príčinná súvislosť. Navyše ústavný súd poukazuje na § 59 zákona o výkone väzby, podľa ktorého dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave vykonáva prokurátor podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“). Ako prostriedok nápravy v týchto prípadoch zákon o prokuratúre upravuje podnet (§ 31 ods. 1). Z ústavnej sťažnosti nevyplýva, že by sťažovateľ uvedený právny prostriedok využil. Vzhľadom na uvedené bolo možné ústavnú sťažnosť vo vzťahu k tejto námietke odmietnuť ako neprípustnú [§ 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. II. ÚS 105/2019, I. ÚS 145/2019)].

K namietanému porušeniu práva na rozhodnutie o zákonnosti väzby nezávislým a nestranným súdom

44. Sťažovateľ v tejto časti ústavnej sťažnosti namieta, že celý senát 3 T najvyššieho súdu bol proti nemu zaujatý. Proti sudcom senátu 3 T podal námietku zaujatosti, ktorá bola najvyššiemu súdu doručená 7. júna 2019. Sťažovateľ tiež namieta, že najvyšší súd mu nedal príležitosť na doplnenie sťažnosti z 23. mája 2019, keďže rozhodol 6. júna 2019, t. j. hneď nasledujúci deň po sťažovateľovom nazretí do spisu.

45. Ústavný súd neakceptoval uvedenú námietku sťažovateľa. Do času, keď najvyšší súd rozhodoval o sťažnosti sťažovateľa na neverejnom zasadnutí 6. júna 2019 sťažovateľ a ani obhajca nevzniesli námietku zaujatosti, preto o nej nebol dôvod rozhodovať. V tomto smere je relevantné, že námietku zaujatosti je strana povinná vzniesť bez meškania, len čo

sa dozvedela o dôvodoch vylúčenia (§ 31 ods. 5 Trestného poriadku). Sťažovateľ musel vedieť o termíne nariadeného neverejného zasadnutia, preto ak pri nahliadnutí do spisu zistil skutočnosti, na základe ktorých mal pochybnosť o nezaujatosti senátu najvyššieho súdu, mohol svoj postup prispôbiť napr. účasťou na neverejnom zasadnutí a vznesením námietky zaujatosti na neverejnom zasadnutí. Sťažovateľ pritom nenamietal, že on alebo jeho obhajca neboli riadnym spôsobom upovedomení o termíne neverejného zasadnutia podľa § 302 ods. 2 v spojení s § 72 ods. 2 Trestného poriadku.

IV.

Záver

46. Vychádzajúc predovšetkým zo skutočností uvedených v časti III tohto uznesenia, ústavný súd konštatuje, že nezistil také skutočnosti, ktoré by viedli k záveru o možnej príčinnej súvislosti medzi sťažovateľom namietaným porušením základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru a napadnutým uznesením najvyššieho súdu zo 6. júna 2019. Z uvedeného dôvodu ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

47. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. septembra 2019